

Länsstyrelsen
Blekinge

Ett jämställt Blekinge

Länsövergripande strategi för integrering av
jämställdhet 2024–2027

Bild 1: Folksamling

Rapport: 2023:10

Rapportnamn: Ett jämställt Blekinge – Länsövergripande strategi för integrering av jämställdhet 2024–2027

Utgåva: Endast publicerad på hemsida

Utgivare: Länsstyrelsen Blekinge län, 371 86 Karlskrona

Hemsida: www.lansstyrelsen.se/blekinge

Dnr: 801-6144-2023

ISSN: 1651–8527

Författare: Lisa Spjuth & Emma Käll

Foto/Omslag: Mostphotos

Kontaktperson: Lisa Spjuth, lisa.spjuth@lansstyrelsen.se Emma Käll, emma.kall@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsens rapporter: www.lansstyrelsen.se/blekinge/tjanster/publikationer

© Länsstyrelsen Blekinge

Förord

Alla människor – flickor och pojkar, kvinnor och män – ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det är jämställdhetspolitikens övergripande målsättning. Oavsett kön ska vi ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter utan att någon diskrimineras.

Sverige är ett av världens mest jämställda länder men trots det har vi fortfarande en lång väg kvar. Vi står inför stora utmaningar för att stärka och öka jämställdheten. Det kräver gemensam kraftsamling på nationell, regional och lokal nivå inom samhällets alla arenor.

I Blekinge måste vi på bred front synliggöra och aktivt arbeta för att motverka de problem som ojämställdhet för med sig. Det handlar om att säkerställa en mer jämställd fördelning av makt och inflytande, ekonomi och arbetsvillkor, utbildning och studiemiljö, hälsa och välmående, obetalt hem- och omsorgsarbete och att mäns våld mot kvinnor upphör.

Som län är vår litenhet vår styrka. Här finns en stark vilja att öka jämställdheten och dela med sig av goda exempel. För att underlätta och effektivisera arbetet har länsstyrelsen tagit fram strategin *Ett jämställt Blekinge för 2024 – 2027* som konkretiserar målsättningar och behov.

Jämställdhet är en förutsättning för att Blekinge ska vara ett attraktivt län där fler människor kan arbeta, bo och leva på lika villkor. Genom att ta gemensamt ansvar och målmedvetet arbeta för att synliggöra och åtgärda skillnader i livsvillkor och förutsättningar bidrar vi till ett hållbart och jämställt samhälle.

Vi finns här för Blekinge!

Ulrica Messing
Blekinges landshövding

Innehållsförteckning

FÖRORD	4
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	4
ETT JÄMSTÄLLT BLEKINGE.....	5
Syfte.....	5
Övergripande målsättning & regionala fokusområden	5
Genomförande	6
Länsstyrelsens roll	6
LÄGESBILD JÄMSTÄLLDHETSPOLITIKEN.....	7
1. Jämn fördelning av makt och inflytande	7
2. Ekonomisk jämställdhet.....	9
3. Jämställd utbildning	10
4. Jämn fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbetet.....	11
5. Jämställd hälsa.....	12
6. Mäns våld mot kvinnor	13
REGIONALA FOKUSOMRÅDEN.....	15
Jämställd och jämlik arbetsmarknad	15
Så bidrar vi till en mer jämställd och jämlik arbetsmarknad	16
Utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden.....	17
Så ökar vi utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden..	17
Jämställdhet och jämlikhet inom civil beredskap	18
Så bidrar vi till ökad jämställdhet och jämlikhet inom civil beredskap	19
Förebygga och bekämpa våld i nära relationer.....	19
Så arbetar vi för att förebygga och bekämpa våld i nära relationer	20
UPPFÖLJNING.....	21
Kopplingen till andra styrdokument.....	21

Ett jämställt Blekinge

Strategin Ett jämställt Blekinge utgår ifrån internationella samt nationella målsättningar och bidrar med en övergripande nulägesbild av (o)jämställdhetsproblem i länet. För att nå större effekt och bli mer framgångsrika i jämställdhetsarbetet på regional nivå kräver målsättningarna att olika verksamheter inom offentlig, privat och idéburen sektor bidrar. Genom regionaliserade fokusområden konkretiseras målsättningar för strategiperioden i Blekinge län 2024–2027. Strategin ska genomsyras av aktuellt omvärldsläge och samhällsliga förutsättningar vilket innebär att den vid behov kan komma att revideras.

Arbetet med jämställdhet på regional och lokal nivå har ett starkt demokratiskt värde och handlar i grunden om rättvisa samt en hållbar samhällsutveckling. Oavsett kön ska du kunna förvänta dig lika stor del av de gemensamma resurserna i länet och lika stora möjligheter till inflytande. Människor har olika förutsättningar och villkor beroende på kön och därför behöver vi jobba särskilt med jämställdhet.

Syfte

Syftet med strategin är att stärka länets arbete för ökad jämställdhet. Strategin är inte en handlingsplan som i detalj beskriver aktiviteter eller åtgärder. Den ska i stället ses som ett verktyg med en övergripande beskrivning av ojämsälldhet på regional nivå och arbete som krävs för att nå de jämställdhetspolitiska målsättningarna. Mål och delmål behöver också integreras i lokala styrdokument samt ligga till grund för planering, genomförande och uppföljning av utvecklingsinsatser. Ett mer jämställt Blekinge möjliggör i sin tur att antagna visioner och mål på regional nivå, till exempel inom den regionala utvecklingsstrategin Växtplats Blekinge, kan uppnås.

Övergripande målsättning & regionala fokusområden

Den övergripande målsättningen för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Till det finns det sex jämställdhetspolitiska delmål om att uppnå:

1. En jämn fördelning av makt och inflytande
2. Ekonomisk jämställdhet
3. Jämställd utbildning
4. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet
5. Jämställd hälsa
6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

I jämställdhetsarbetet är det viktigt att ta i beaktande att det finns fler maktordningar än kön som påverkar människors livsvillkor, till exempel de sju diskrimineringsgrunderna¹, klass, stad och landsbygd samt majoritetssamhället i relation till minoriteter. Därför bör jämställdhetsarbetet utgå ifrån "alltid kön, men inte bara kön" eftersom grupperna flickor och

---

¹ Diskrimineringsombudsmannen, *Vilka är diskrimineringsgrunderna*, 2023. [Vilka är diskrimineringsgrunderna? | DO](#)

kvinnor eller pojkar och män inte är enhetliga. Det finns dessutom personer som inte definierar sig inom de två könen och som riskerar falla utanför den målgruppsfakta vi använder oss av vid planering, genomförande och uppföljning av olika insatser.

Till den nationella övergripande målsättningen och de sex delmålen har fyra regionala fokusområden tagits fram för att konkretisera behov och stärka det regionala perspektivet under kommande strategiperiod. De fyra fokusområdena är:

- En jämlik och jämställd arbetsmarknad
- Utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden
- Jämställdhet och jämlikhet i civil beredskap
- Att förebygga och bekämpa våld i nära relationer

Fokusområdena grundar sig i regeringsuppdraget till länsstyrelserna om att ta fram jämställdhetsstrategier för 2024–2027 med särskilt fokus på ekonomisk jämställdhet, att öka utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden samt att jämställdhetsintegrera den civila beredskapen. För ett sammanhållet arbete med jämställdhetspolitikens delmål och prioriteringar på regional nivå kompletteras fokusområdena med inriktning för delmål 6 om att förebygga och bekämpa våld i nära relationer.

Genomförande

Strategin är ett vägledande och stödande dokument som ska verka som en grund i arbetet med jämställdhet i Blekinge län. För att strategin ska få effekt innebär det att varje aktör i länet har ett ansvar att integrera och implementera strategins fokusområden och de nationella jämställdhetsmålen i styrdokument, rutiner och arbetsprocesser inom sina respektive ansvars- och verksamhetsområden. De som ska använda strategin är aktörer som på olika sätt är verksamma i länet så som statliga myndigheter, länets fem kommuner, Region Blekinge, lärosäten, civilsamhällesorganisationer, fackförbund och näringslivet.

Jämställdhetsintegrering är en övergripande metod och regeringens strategi för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Att integrera jämställdhet innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i ordinarie system – vid planering, genomförande och uppföljning såväl som utveckling. Traditionellt har det våldspreventiva arbetet inte inkluderats inom det övergripande arbetet med jämställdhet. För Länsstyrelsen Blekinge är det viktigt att arbetet för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, i likhet med övriga jämställdhetspolitiska delmål, är integrerade i det dagliga arbetet för jämställdhet. Först då kan alla kvinnor och män, flickor och pojkar leva sina liv jämställt och fritt från våld.

Genom att arbeta med strategins fokusområden kan länets aktörer förbättra den egna verksamheten samt bidra till att uppfylla globala, nationella och regionala mål om en social, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling.

Länsstyrelsens roll

Sedan 1994 har länsstyrelsen en central roll för att jämställdhetspolitiken ska få effekt på regional och lokal nivå i Sverige. Regeringen beskriver länsstyrelsernas uppgift att stödja, samordna och utveckla arbetet med jämställdhet på regional nivå som grundläggande för

genomförande av jämställdhetspolitiken i länen. Länsstyrelsen har uppdraget att ta fram en regional strategi för arbetet med jämställdhetsintegrering.²

Sedan 2004 har länsstyrelsen även ett särskilt uppdrag att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Ansvaret förstärktes 2017 genom antagandet av en nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, i vilken länsstyrelsen tillskrivs en central roll i genomförandet.³ År 2022 utfärdade regeringen en särskild förordning för länsstyrelsens arbete med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.⁴ I förordningen fastställs bland annat att länsstyrelsen ska ta fram regionala och sektorsövergripande strategier och handlingsplaner för området.

Med utgångspunkt i dessa uppdrag arbetar Länsstyrelsen Blekinge i en samordnande roll av länets aktörer och för ett sammanhållet arbete med delmål 1–6 samt det övergripande målet för jämställdhetspolitiken. Genom flera regionala nätverk, där aktörer från länets fem kommuner, regionen, statliga myndigheter, civilsamhällesorganisationer och näringslivet ingår, möjliggörs att utifrån regionala förutsättningar bedriva ett aktivt och kunskapsbaserat jämställdhetsarbete där hela länet bidrar.

Lägesbild jämställdhetspolitiken

Jämställdhetspolitikens övergripande mål samt delmål är tillsammans med den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor huvudsakliga utgångspunkter för att synliggöra (o)jämställdhet. Jämställdhetsproblemen skiljer sig generellt sett väldigt lite inom Sverige. Förutsättningarna att motverka och förebygga problemen skiljer sig dock regionalt, vilket också ska beaktas i planeringen av insatser till följd av strategin. Lägesbilden är inte heltäckande för jämställdhetsproblemen på regional nivå men tillsammans med annat kunskapsunderlag bör strategin ligga till grund för beslutsfattande på lokal och regional nivå, oavsett verksamhetsområde, för att bidra till ökad jämställdhet i Blekinge län. En viktig utgångspunkt vid analys av lägesbilden är att de jämställdhetspolitiska delmålen har bäring på varandra och att problembilderna ofta hänger ihop.

1. Jämn fördelning av makt och inflytande

Det första jämställdhetspolitiska delmålet om en jämn fördelning av makt och inflytande handlar om alla människors rätt att vara aktiva samhällsmedborgare samt att forma villkoren för beslutsfattande. Beslutsfattande som sker i näringslivet, i kommunpolitiken eller inom föreningslivet – samhällets alla sektorer.

---

² Ekonomistyrningsverket, Regleringsbrev 2023 myndighet länsstyrelserna, 2023. [Regleringsbrev 2023 Myndighet länsstyrelserna \(esv.se\)](#)

³ Regeringen, En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, 2023. [En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor - Regeringen.se](#)

⁴ SFS 2021:995. Förordning (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor. [Förordning \(2021:995\) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

Idag är det fler män ju högre upp i hierarkin vi tittar på, oavsett samhällssektor. Generellt sett har näringslivet och högre utbildningar få kvinnor på höga positioner.⁵ De senaste 25 åren har jämställdheten dock ökat inom politik och statlig förvaltning men fördelningen av makt och inflytande innefattas också av mer än att bara räkna huvuden. Villkoren för att delta i beslutsfattande ser olika ut för olika personer. Till exempel är unga kvinnor i politiken särskilt utsatta för härskartekniker, nedsättande behandling och olika former av trakasserier. Unga personer är generellt underrepresenterade i kommunpolitiken, lämnar den oftare och bland de som hoppar av är kvinnor överrepresenterade.⁶

Valdeltagandet i Blekinge speglar riket i övrigt precis som fördelning av män och kvinnor bland de som röstar. År 2018 var det 86% av de röstberättigade som deltog i riksdags-, kommun- eller regionval. En marginell andel kvinnor fler än män röstar. År 2022 sjönk valdeltagande något i Blekinge såväl som i övriga landet.⁷ En fördjupad regional kartläggning av ungas deltagande i demokratin i Blekinge visar på att 73% av unga i åldern 13–19 år har eller kommer att rösta i allmänna val medan 19% känner sig osäkra. I samma kartläggning uppvisar pojkar något högre nivåer av formellt politiskt deltagande (med undantag för *viljan att rösta*) medan flickor uppvisar generellt högre nivåer av samhällsengagemang och aktivism. Gymnasieflickor utmärker sig som den grupp där högst andel ägnar sig åt aktivism, nyhetssökning och hög benägenhet att göra saker av politiska, etiska eller miljörelaterade skäl.⁸ Studien visar vidare att det inte tycks finnas någon tydlig skillnad i deltagande i demokratin baserat på vilket socioekonomiskt område personen bor i. Detta resultat avviker från tidigare forskning.

Könsfördelningen på chefspositioner är över lag jämn men stora skillnader framträder när chefspositionerna delas upp efter bransch. Inom offentlig förvaltning utgör kvinnor majoriteten av chefer medan cheferna inom näringslivet i huvudsak är män. Oavsett sektor är män överrepresenterade som chefer inom branscher som traditionellt är kodade som manliga.⁹ I Blekinge visar statistik från år 2021 på en fördelning inom offentlig sektor där antalet chefer inom hälso- och sjukvård samt annan samhällsservice bestod av 389 kvinnor respektive 175 män. Statistik för näringslivsbranschen visar på en fördelning av chefer inom IT, logistik, FoU, fastighetsbolag, bygg- och ingenjörsvksamhet samt tillverkning med mera som bestod av 104 kvinnor respektive 707 män.¹⁰

En jämn fördelning av makt och inflytande påverkas i hög grad av utvecklingen i övriga delmål inom jämställdhetspolitiken. Att ha förutsättningar att påverka sin livssituation och att vara aktiv på samhällets alla arenor villkoras också utanför det formella beslutsfattandet. Mäns våld mot kvinnor är den yttersta konsekvensen av ojämställdhet och maktobalans mellan könen

---

⁵ Jämställdhetsmyndigheten, Jämställdhet i Sverige, Delmål 1: Makt och inflytande, 2023. [Delmål 1: Jämn fördelning av makt och inflytande | Jämställdhetsmyndigheten \(jamstalldhetsmyndigheten.se\)](#)

⁶ Jämställdhetsmyndigheten, *Kvinnor har det tuffare än män inom politiken 2019, 2022*.

⁷ SCB, Allmänna val - Valdeltagande undersökning, 2023. [Allmänna val, valdeltagandeundersökningen \(scb.se\)](#)

⁸ Hanna Strandh, *Ungas deltagande i demokratin i Blekinge*, 2023.

⁹ Jämställdhetsmyndigheten, 2023.

¹⁰ SCB, Chefer per sektor efter typ av chef, 2022. [Andel kvinnor och män i chefspositioner \(scb.se\)](#)

som kränker rätten till kroppslig integritet, självbestämmande och lika möjligheter till god hälsa.

2. Ekonomisk jämställdhet

Det andra jämställdhetspolitiska delmålet är att alla människor ska ha samma rätt till betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. Den svenska arbetsmarknaden är idag tydligt könssegregerad och de allra flesta arbetar i ett yrke som domineras av det egna könet.

Könssegregeringen har minskat över tid och det beror framför allt på att kvinnor har sökt sig till tidigare mansdominerade yrken som kräver högre utbildning. Män är fortfarande underrepresenterade inom många traditionellt kvinnodominerade yrken.¹¹

I Blekinge är det vanligaste yrket för kvinnor undersköterskor/hemtjänst/hemsjukvård/äldreboende, följt av grundskollärare, förskollärare, vårdare/boendestödare och butikssäljare/dagligvaror. Bland män var de vanligaste yrkena samma år (2021) underhållsmekaniker och maskinreparatörer, följt av träarbetare/snickare, ingenjörer och tekniker, fastighetsskötare och mjukvaru- och systemutvecklare.¹² Den könssegregerade arbetsmarknaden syns också tydligt bland egenföretagare där nystartade företag under 2021 utgjordes av 68% män jämfört med 32% kvinnor.

En jämställd arbetsmarknad handlar också om annat än fördelningen av män och kvinnor inom olika yrken. Kvinnodominerade yrken, till exempel inom vård och omsorg, har i genomsnitt lägre löner än mansdominerade. Kvinnors löneinkomster har dock ökat snabbare än männens på senare år. Trots det har de fortfarande mindre pengar kvar att konsumera för när skatten är betald. Det beror bland annat på att kvinnor i högre utsträckning står utanför arbetsmarknaden, arbetar deltid och i låglöneyrken. Kvinnor tar också ut mer föräldraledighet, studerar under längre tid och har högre sjukfrånvaro än män, något som påverkar löneinkomsten.¹³

Fler kvinnor än män arbetar deltid. I Blekinge har vi dessutom en större ojämställdhet bland deltidsarbetande än landet i övrigt då 71% av deltidsarbetslösa och timanställda i Blekinge år 2021 bestod av kvinnor samt 29% av män. Detta i jämförelse med riket i övrigt där motsvarande siffror var 64% kvinnor och 36% män samma år.¹⁴ En orsak till att många kvinnor arbetar deltid kan vara att de inte erbjuds heltid och andra orsaker kan vara att de tar hand om barn eller någon annan anhörig. Andelen kvinnor som uppger det senare som skäl för deltidarbete har generellt minskat de senaste åren, medan andelen deltidsarbetande män som tar hand om barn eller nära anhörig nästan har fördubblats.¹⁵ Sjukpenningtalet år 2021 är nästan dubbelt så högt bland kvinnor än män i Blekinge och kvinnor som grupp har ett betydligt högre uttag av föräldraförsäkring än män.¹⁶ Dessa omständigheter försämrar kvinnor och mäns lika

---

¹¹ Jämställdhetsmyndigheten, Jämställdhet i Sverige, Delmål 2: Ekonomisk jämställdhet, 2023. [Delmål 2: Ekonomisk jämställdhet | Jämställdhetsmyndigheten \(jamstalldhet.se\)](https://www.jamstalldhet.se/om-jamstalldhet/delmal-2-ekonomisk-jamstalldhet)

¹² SCB, Yrkesregistret, publicerad i regional jämställdhet, 2022.

¹³ Jämställdhetsmyndigheten, 2023.

¹⁴ Arbetsförmedlingen, publicerad i SCB regional jämställdhet, 2022.

¹⁵ Jämställdhetsmyndigheten, 2023.

¹⁶ Försäkringskassan, publicerad i SCB regional jämställdhet, 2022.

möjligheter till karriär- och löneutveckling vilket i sin tur får en negativ påverkan på den ekonomiska självständigheten.

En annan aspekt av den ekonomiska självständigheten och risken för dubbel utsatthet är svårigheten för en våldsutsatt person att lämna en destruktiv relation. Våld i nära relationer yttrar sig på olika sätt och det som benämns som ekonomiskt våld kan bland annat innebära att den utsatta begränsas i möjligheten att delta i utbildning, att söka jobb och att bli tvingad att säga upp sig från sitt jobb.¹⁷ Att fysiskt misshandlas av sin partner kan också leda till sjukfrånvaro, så pass hög så att den över tid kan leda till uppsägning. Detta har påverkan på den ekonomiska självständigheten både ur ett kort och ur ett långt perspektiv.

3. Jämställd utbildning

Det tredje jämställdhetspolitiska delmålet innebär att alla människor ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning, studieval och personlig utveckling. Utbildning och skolan är en viktig plats för att lägga grunden till ett jämställt samhälle och att motverka traditionella könsmonster. Det gäller hela det formella utbildningssystemet från förskola till universitet och högskola, såväl som vuxenutbildning och yrkeshögskola. Även bildning utanför det formella utbildningssystemet omfattas, till exempel folkhögskolor och verksamhet hos studieförbunden.¹⁸

Det finns idag inga formella hinder eller skillnader mellan kvinnor och män när det gäller tillgång till utbildning. Däremot har flickor och pojkar, kvinnor och män olika förutsättningar, villkor och möjligheter när det gäller utbildning. När det kommer till val av utbildning studerar generellt sätt kvinnor och män, flickor och pojkar på olika utbildningar vilket innebär en ojämn könsfördelning på utbildningarna. De högskoleförberedande gymnasieprogrammen har en relativt jämn könsfördelning medan de yrkesförberedande gymnasieprogram har en mycket ojämn fördelning av flickor och pojkar. Detta gäller i Blekinge såväl som i riket i övrigt. På gymnasieprogrammen i Blekinge 2021 var antalet med examen inom bygg och anläggning 8 flickor respektive 67 pojkar. Inom fordon och transport var det 5 flickor respektive 40 pojkar, inom industritekniska 4 flickor respektive 31 pojkar, inom naturbruk 19 flickor respektive 9 pojkar samt inom vård och omsorg där det var 23 kvinnor respektive 10 pojkar för att synliggöra några exempel på den sneda fördelningen.¹⁹

Den ojämna könsfördelningen på utbildningarna som flickor och pojkar deltar i påverkar också val av yrke vilket innebär en direkt påverkan på kvinnor respektive mäns framtida möjligheter till försörjning, ekonomisk självständighet och olika former av inflytande i samhället. Könsskillnader i utbildningsval behöver motverkas för en mer jämn fördelning av flickor och pojkar, kvinnor och män på de olika utbildningarna samt för en mindre könssegregerad arbetsmarknad.

---

¹⁷ Länsstyrelsen Östergötland, *En väg ut! Det ekonomiska våldet i nära relation*, 2021. [En väg ut! Det ekonomiska våldet i nära relationer.pdf \(lansstyrelsen.se\)](#)

¹⁸ Jämställdhetsmyndigheten, *Jämställdhet i Sverige, Delmål 3: Jämställd utbildning*, 2023. [Delmål 3: Jämställd utbildning | Jämställdhetsmyndigheten \(jamstalldhetsmyndigheten.se\)](#)

¹⁹ Skolverket, publicerad i SCB regional jämställdhet, 2022.

Likt övriga delmål är det inte enbart en ojämn fördelning av flickor respektive pojkar som definierar ojämställdhetsproblem inom utbildning. Undersökningen om skolbarns hälsovanor 2021–2022 visar på att 75% av flickorna respektive 52% av pojkarna i 15-års ålder känner sig ganska eller mycket stressade av skolarbetet.²⁰ Det är också en större andel flickor än pojkar som anger att de har varit mobbade 2–3 gånger i månaden i åldrarna 11, 13 och 15 år. Denna utsatthet som försvårar villkoren för en fullföljd skolgång speglar länet i Blekinge där undersökningen om skolelevers drogvanor visar att drygt 20% av flickorna på högstadiet svarar att de utsatts för mobbning minst någon enstaka gång under de senaste 12 månaderna. Motsvarande andel bland pojkarna är 10%. Även i gymnasiet har flickor (12%) utsatts i högre grad än pojkar (5%).²¹

Trots att en större andel flickor är utsatta för mycket stress och olika former av trakasserier uppnår pojkar i lägre utsträckning än flickor gymnasiebehörighet samt fullföljer i lägre grad en gymnasieutbildning. Det innebär i sin tur ökad risk för svårigheter att träda in på arbetsmarknaden och att drabbas av psykosociala problem. Skillnaden mellan flickor och pojkars skolresultat har ökat i Blekinge sen 2015 då 71% av pojkarna respektive 76% av flickorna erhöll examen år medan andelen flickor med examen år 2022 har ökat till 82% samtidigt som pojkarna ligger kvar på 71%.²²

4. Jämn fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbetet

Delmål fyra innebär att kvinnor och män ska ha samma ansvar för det obetalda hemarbetet samt ha möjligheter att ge såväl som få omsorg på lika villkor.

Kvinnor tar än idag i hög grad ansvar för det obetalda hem- och omsorgsarbetet, framför allt genom ett högt uttag av föräldraförsäkringen samt att de lägger mer tid på att ta hand om barn. Både kvinnor och män ger omsorg men det sker på olika sätt och bedöms påverka kvinnor mer negativt än män. Kvinnor generellt ägnar mer tid åt matlagning, städ och tvätt samt tid för omsorg till de egna barnen. Det är tidskrävande aktiviteter som sker dagligen. Samtidigt ägnas mäns tid jämförelsevis åt förvärvsarbete samt underhåll och reparationer av bostaden och fordon. Flera delar av det obetalda hemarbetet, så som handling och trädgårdsarbete, läxläsning och fritidsaktiviteter för barn, görs i lika stor utsträckning av män och kvinnor.²³

Ett mycket ojämnt uttag av föräldradedighet är ett centralt problemområde i arbetet för en jämn fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbetet. År 2021 tog kvinnor i Blekinge ut 72% av föräldrapenningdagarna medan män tog ut 28%.²⁴ Uttagna dagar speglar riket i övrigt men ska också tas med hänsyn till omfattning på dagen då till exempel två halvdagar räknas om till en heldag i ovan statistik. Något som innebär att fördelningen i praktiken sannolikt har en än mer

---

²⁰ Folkhälsomyndigheten, Skolbarns hälsovanor 2021–2022, 2023. [Skolbarns hälsovanor i Sverige 2021/2022 – Nationella resultat — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/2021/2022-nationella-resultat-folkhalsomyndigheten)

²¹ Enkätfabriken, *Ungas drogvanor i Blekinge*, 2023.

²² Folkhälsomyndigheten, Gymnasieexamen, 2023. [Kärnindikatorer - kommunivå \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/karnindikatorer-kommuniv)

²³ SCB, *En fråga om tid*, 2022.

²⁴ Försäkringskassan, publicerad i SCB regional jämställdhet, 2022.

ojämna fördelning. Detta bekräftas i andra undersökningar på nationell nivå. När obetald ledighet räknas in är kvinnor i snitt borta från arbetet i mer än ett år under ett barns första två år, medan männen är bort tre månader. Det innebär drygt nio månaders mer frånvaro för kvinnorna än männen.²⁵ Samma rapportering visar på en negativ utveckling över tid vilket innebär att gapet förväntas öka ytterligare närmsta året. Den stora skillnaden i frånvaro får i sin tur negativa konsekvenser på kvinnors inkomst, karriärsutveckling och i ett långsiktigt perspektiv också på pensionen.

5. Jämställd hälsa

Det femte delmålet i den nationella jämställdhetspolitiken är att alla människor ska ha samma rätt till förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.

Kopplingen mellan hälsa och kön är tydlig. Precis som andra livsvillkor påverkas hälsan också av andra faktorer så som ålder, funktionsnedsättning, utbildning och inkomst samt födelseland. Kvinnor med funktionsnedsättning är en grupp som skattar sin hälsa sämre jämfört med övriga befolkningen och också jämfört med män med funktionsnedsättning. Andelen Blekingebor som uppger ett gott allmäntillstånd är lägre än riksgenomsnittet och det finns skillnader i upplevd hälsa mellan kvinnor och män och mellan olika socioekonomiska grupper.

Folkhälsorapporteringen för Blekinge visar på en marginell skillnad i jämförelse av mäns och kvinnors självupplevda hälsa. Män upplever i högre utsträckning en god hälsa (71,4%) än kvinnor (70,2%).²⁶ Kvinnor i Blekinge, precis som riket i övrigt, har dock ett nästan dubbelt så stort sjukpenningtal som män. Sjukpenningtalet är ett mått på hur många dagar under en tolv månadersperiod som Försäkringskassan betalar ut ersättning vid nedsatt arbetsförmåga i förhållande till antalet försäkrade.²⁷

Flickor och kvinnor är överrepresenterade när det gäller sjukskrivningar kopplade till psykisk ohälsa²⁸ och det är också en större andel flickor än pojkar på högstadienivå samt gymnasienivå som anger att de har besvär med stress, irritation och nedstämdhet. I Blekinge är flickor som upplevt besvär med stress, irritation och nedstämdhet minst en gång i veckan är högre grad än andelen pojkar. Störst andel svarar att de känt sig stressade, 84–85% av flickorna och 53% av pojkar. 75–81% av flickorna och 51–54% av pojkarna har även varit irriterade eller på dåligt humör. Även vad gäller nedstämdhet syns stora könsskillnader: 65–71% av flickorna och 36% av pojkarna har känt sig nedstämda, deppiga eller nere minst en gång i veckan under de senaste tre månaderna.²⁹

Samtidigt som flickor och kvinnor rapporterar en högre grad av psykisk ohälsa så är det fler män än kvinnor som dör av självmord, i olyckor på arbetsplatsen, i hjärt- och kärlsjukdomar samt cancer.³⁰ Självmord och andra former av våld kan vara den yttersta konsekvensen av en destruktiv maskulinitetsnorm. Svårigheter kan uppstå om känslolivet begränsas genom att en

²⁵ TCO, *Föräldraledighet under barnets första två år – mer ojämförd än statistiken visar*, 2023.

²⁶ Region Blekinge, *Tillsammans kan vi göra skillnad – Folkhälsorapport Blekinge 2021, 2022*.

²⁷ Försäkringskassan, publicerad i SCB regional jämställdhetsstatistik, 2022.

²⁸ Boström & Hensing, *Vad kan förklara kvinnors högre sjukfrånvaro på grund av psykisk ohälsa?*, 2020.

²⁹ Enkätfabriken, *Ungas drogvanor i Blekinge*, 2023.

³⁰ Jämställdhetsmyndigheten, 2023.

del känslor eller känslouttryck möter motstånd eller skambeläggs. Alla grupper och delar av samhället vinner därför på att rusta individer i att ta ansvar för sin psykiska hälsa.³¹

Vidare förklaringar till skillnaderna i hälsa kan vara begränsad kunskap om könsrelaterade sjukdomar samt att normer kring kön påverkar i vilken grad kvinnor och män, flickor och pojkar söker vård, vilken diagnos de får samt vilken behandling som erbjuds. I regional strategi för det drog-förebyggande arbetet i Blekinge (2022) lyfts till exempel kvinnor med missbruksproblematik som prioriterad målgrupp med bakgrunden att pojkar och män i missbruk upptäcks i högre utsträckning än kvinnor och har därmed även större sannolikhet att erbjudas rätt vård och stöd.

Genom en god (fysisk, psykisk, reproduktiv och sexuell) hälsa kan fler kvinnor och män, flickor och pojkar delta aktivt i samhället. För att uppnå detta finns behov av att öka kunskapen om faktorer som påverkar flickor och pojkar, kvinnor och mäns hälsa så som könsstämpning och mäns våld mot kvinnor, stress i skolan och arbetslivet, det obetalda hemmets påverkan samt en destruktiv maskulinitetsnorm som exempel.³²

6. Mäns våld mot kvinnor

Det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra innebär att kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet och ett liv fritt från våld. Det handlar också om rätten till trygghet och en god hälsa, självbestämmande samt förutsättningar för ekonomisk självständighet. Mäns våld mot kvinnor är ett samlat begrepp för det våld som flickor och kvinnor utsätts för som grundar sig i en maktobalans mellan könen. Det är också den yttersta konsekvensen av ojämställdhet.³³

Våldet utövas huvudsakligen av pojkar och män i alla grupper i samhället. Våldet har ingen klasstillhörighet då våld utövas av pojkar och män med högre såväl som lägre ekonomisk standard. Unga män är överrepresenterade, både som våldsutövare samt inom gruppen män som blir utsatta för våld. Flickor och unga kvinnor är den grupp som är allra mest utsatt för brott som begås i relationer. Samma grupp är de som är mest utsatta för sexuella trakasserier i skolan samt arbetslivet, samt sexualbrott generellt. Andra levnadsvillkor kan ytterligare försvåra utsattheten för våld. Till exempel om du som flicka eller kvinna också har en funktionsnedsättning eller problem med missbruk. Ålder är en annan faktor där barn och unga med psykisk ohälsa, äldre kvinnor och unga HBTQI-personer har en ökad utsatthet.³⁴

Våldsutsatthet är starkt sammankopplat till en rad negativa omständigheter såsom socioekonomiska svårigheter samt psykisk och fysisk ohälsa.³⁵ Våld kan få omedelbara

---

³¹ SKR (tidigare SKL), *Maskulinitet och psykisk hälsa – strategier för förbättringsarbete i vård och omsorg*, 2018.

³² Jämställdhetsmyndigheten, 2023.

³³ Jämställdhetsmyndigheten, Jämställdhet i Sverige, Delmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra, 2023. [Delmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra | Jämställdhetsmyndigheten \(jamstalldhetsmyndigheten.se\)](https://jamstalldhetsmyndigheten.se)

³⁴ Nationellt centrum mot kvinnofrid, Ämnesguider om särskild sårbarhet, 2022. [Ämnesguider om särskild sårbarhet - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](https://www.nck.se/ämnesguider-om-sarskild-sarbarhet)

³⁵ Krug, EG. World report on violence and health. Geneva: World Health Organization; 2002

konsekvenser som fysisk skada men även konsekvenser på lång sikt som ångest, depression och stressrelaterad ohälsa vilket i sin tur kan leda till lägre livstidsinkomst på grund av sjukskrivning.

Statistik visar att omfattningen på utsatthet för våld och hot, utsatthet för våld i nära relation samt sexualbrott och sexuella trakasserier generellt i Sverige är relativt oförändrad sedan 2016 bland gruppen kvinnor och män.³⁶ Det är när statistiken bryts ned på olika våldsformer som de stora skillnaderna i kön framkommer. Nationella trygghetsundersökningen som genomförs av Brottsförebyggande rådet visar att den självrapporterade utsattheten för sexualbrott år 2021 i Blekinge är nästan fyra gånger så hög bland kvinnor som män. Av anmälda misshandelsbrott mot personer 18 år eller äldre är andelen närstående genom parrelation som gärningsperson nästan fem gånger så hög mot kvinnor som mot män. Statistiken visar samma år att andelen kvinnor i Blekinge som oroar sig mycket eller ganska ofta för att utsättas för våldtäkt/sexuella angrepp är 15% jämfört med 2% bland männen. I riket är motsvarande siffra 19% bland kvinnor och 2% bland män.³⁷

Precis som vid analys av annan statistik inom jämställdhetspolitiken krävs ett kritiskt förhållningssätt. Statistiken som används inom delmål 6 kommer huvudsakligen från Polismyndigheten där uppdelningen är efter polisregion och inte länsvis. Detta innebär att i statistiken på länsnivå om Blekinge ingår också Kalmar, Kronoberg och Skåne län. Våldsutsatthet kan inte heller enbart mätas genom den officiella kriminalstatistiken. Mörkertalet för våld i nära relationer uppskattas vara stort och statistiken visar endast händelser som är anmälda och registrerade som brott.³⁸

Kunskap om normer, attityder och värderingar till våld och sexuella handlingar bland olika målgrupper kan användas som komplement till den officiella kriminalstatistiken. I skolundersökning om brott 2021 anger 20,5% av pojkarna i Blekinge län att de skulle använda våld om en annan elev kallade den något dumt.³⁹ I regional undersökning av ungas drogvanor i Blekinge anger 0–2% av ungdomarna att de någon gång betalat eller gett annan ersättning för sex. Pojkar uppger i högre grad än flickor att de någon gång gjort detta. 1–2% av ungdomarna anger i sin tur att de någon gång tagit emot betalning eller annan ersättning för sex. Andelen är lika stor bland killar på högstadiet som flickor och pojkar på gymnasiet och något lägre bland flickor på högstadiet.⁴⁰

---

³⁶ Jämställdhetsmyndigheten, 2023.

³⁷ Brottsförebyggande rådet, Nationella trygghetsundersökningen 2021, publicerad i SCB regional jämställdhet, 2022.

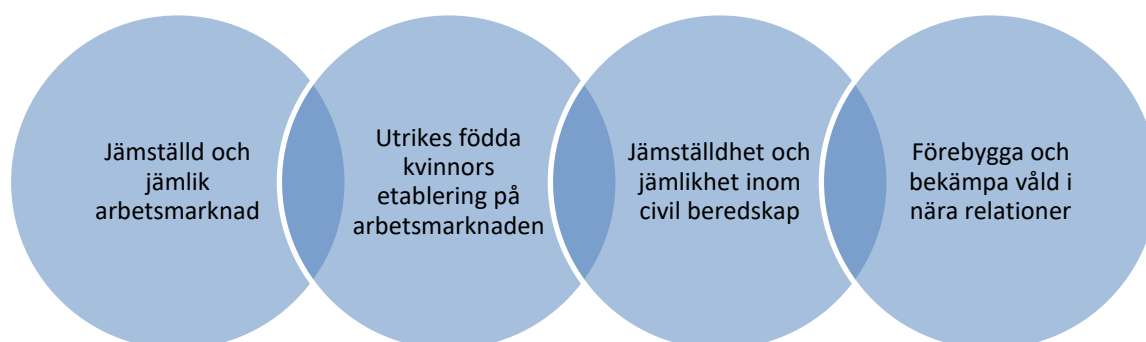
³⁸ Nationellt centrum för kvinnofrid, Kriminalstatistik och våldsutsatthet, 2023. [Kriminalstatistik och våldsutsatthet - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](#)

³⁹ Brottsförebyggande rådet, Skolundersökningar om brott 2021. [Skolundersökningen om brott 2021 - Brottsförebyggande rådet \(bra.se\)](#)

⁴⁰ Enkätfabriken, *Ungas drogvanor i Blekinge*, 2023.

Regionala fokusområden

För att konkretisera jämställdhetsarbetet på regional och lokal nivå har fyra områden valts ut för kommande strategiperiod. Fokusområdena är också starkt kopplade till inriktningar i andra regionala strategier och styrdokument på länsnivå.

Figur 1: Runda bubblor på de fyra fokusområdena för arbete med jämställdhet i Blekinge län

Fokusområdena består av fördjupade lägesbeskrivningar, som komplement till lägesbilden, tillsammans med inriktningar för arbetet på regional nivå. Det faktiska arbetet inom ett fokusområde sker till stor del genom andra regionala strategier eller styrdokument, vilket innebär att strategin samlar och belyser jämställdhetsutmaningarna inom området och hur dessa kan hanteras. För vissa organisationer och verksamheter kan det innebära att ett fokusområde upplevs som mer aktuellt att arbeta med än ett annat men precis som med de jämställdhetspolitiska målen hänger de ihop, är beroende av och påverkar varandra.

Jämställd och jämlik arbetsmarknad

Blekinges arbetsmarknad och utbildningssektor är tydligt könsuppdelad vilket bidrar till ojämställdhet mellan kvinnor och män. Kvinnor och män arbetar generellt inom olika sektorer och med olika yrken. Kvinnor arbetar oftare inom offentlig sektor med människor i vård- och omsorgsyren, män inom privat sektor med industri- eller teknikyrken. De flesta arbetsplatser domineras av det ena eller andra könet.⁴¹ Samtidigt har flera branscher utmaningar med att rekrytera och bibehålla personal. Utmaningen med kompetensförsörjning behöver kopplas samman till flera delar av arbetsmarknaden om löner, arbetsvillkor och arbetsmiljö.

Den könssegregerade arbetsmarknaden förklaras av könsbundna studie- och yrkesval som synliggörs inom de yrkesförberedande gymnasieprogrammen. I Blekinge 2021 var det 8 kvinnor respektive 67 män som tog gymnasieexamen inom bygg och anläggning samt 5 kvinnor respektive 40 män inom fordon och transport. Inom vård och omsorg var det samma år 23 kvinnor respektive 10 män.⁴² De högskoleförberedande gymnasieprogrammen har en jämnare könsfördelning. Ojämställdheten i studie- och yrkesval innebär att rekryteringsunderlaget i flera branscher kan begränsas och kompetensförsörjningen försvåras.

⁴¹ Region Blekinge, Kompetensförsörjning i Blekinge, 2023. [Kompetensförsörjning - Region Blekinge](#)

⁴² Skolverket, publicerad i SCB regional jämställdhet, 2022.

Målsättningen om en jämställd och jämlik arbetsmarknad i Blekinge län är relevant för alla delar av samhället med aktörer från offentlig sektor såväl som privata näringslivet. Att olika kompetenser såväl som erfarenheter värdesätts och omhändertas bidrar till kvalitet och trovärdighet på verksamhet som bedrivs och tjänster som produceras. Att vara en del av arbetskraften och få en tryggad försörjning bidrar också till att grundläggande mänskliga rättigheter om skälig levnadsstandard och barns rättigheter om trygga uppväxtvillkor kan tillgodoses.

Så bidrar vi till en mer jämställd och jämlik arbetsmarknad

Den som fullföljer grundskola och gymnasieutbildning med godkända betyg har statistiskt sätt bättre förutsättningar för att etablera sig på arbetsmarknaden eller komma i sysselsättning, få en god hälsa och en god livskvalitet än den som saknar gymnasiebehörighet. Sett ur en tioårsperiod 2013–2023 har andelen elever med gymnasiebehörighet sjunkit i Blekinge. Skillnaderna mellan flickor och pojkar har också sjunkit vilket förklaras av en negativ utveckling av flickors behörighet. Elever med gymnasieexamen har dock ökat under samma tidsperiod men nästan enbart bland gruppen flickor, vilket i sin tur innebär ökade skillnader mellan pojkar och flickor.⁴³

Att pojkars skolresultat generellt är lägre än flickors och har varit över tid behöver tas på allvar. Även socioekonomiska faktorer som bakgrund, bostadsort eller område, funktionsförmåga eller föräldrars utbildningsbakgrund påverkar resultaten. Genom att synliggöra könsfördelningen på de yrkesförberedande gymnasieprogrammen och motverka könsskillnader i utbildningsval kan könsegregation på gymnasienivå brytas.

Samtidigt behöver arbetet kopplas samman med hälsa. Till grundläggande förutsättningar för individens etablering på arbetsmarknaden krävs ett aktivt arbete för en arbetsmarknad fri från diskriminering. Rekryteringsprocesser till exempel men också lika arbetsvillkor som möjlighet till heltidsarbete, uttag av föräldradag och sjukfrånvaro. Sjukpenningtalet är nästan dubbelt så högt bland kvinnor som bland män där kvinnor står för majoriteten av sjukskrivningar kopplat till psykisk ohälsa⁴⁴. Samtidigt är det en större andel flickor än pojkar redan på högstadienivå såväl som gymnasienivå som anger att de har besvär med stress, irritation och nedstämdhet. Lägesbilden visar vidare på en tydligt könsssegrerad arbetsmarknad där kvinnor huvudsakligen arbetar inom vård och omsorg. Enligt forskning medför arbete med människor ofta högre psykologiska och emotionella krav, vilket kan leda till ökad generell arbetsrelaterad stress⁴⁵. Målsättningen om en jämställd och jämlik arbetsmarknad villkoras av att den som deltar i och fullföljer en utbildning också har förutsättningar till en god hälsa i sin sysselsättning, oavsett om det är på en utbildning eller arbetsplats och oavsett om du är flicka, pojke, man eller kvinna.

---

⁴³ Folkhälsomyndigheten, 2023.

⁴⁴ Försäkringskassan, Försäkringskassans lägesrapport – psykisk ohälsa i dagens arbetsliv, 2023. [Försäkringskassans lägesrapport – Psykisk ohälsa i dagens arbetsliv \(forsakringskassan.se\)](https://www.forsakringskassan.se/rapporter/psykisk-ohalsa-i-dagens-arbetsliv)

⁴⁵ Sverke, M., Falkenberg, H., Kecklund, G. & Magnusson Hanson, L. *Kvinnors och mäns arbetsvillkor – betydelsen av organisatoriska faktorer och psykosocial arbetsmiljö för arbets- och hälsorelaterade utfall*. Arbetsmiljöverket, 2016

Arbetet för en jämställd och jämlik arbetsmarknad i Blekinge län genomförs bland annat inom det regionala arbetet med kompetensförsörjning och den regionala utvecklingsstrategin "Växtplats Blekinge".⁴⁶ Strategin *Ett Jämställt Blekinge* och fokusområdet *en jämställd och jämlik arbetsmarknad* kompletterar de regionala styrdokumenterna, samt synliggör inriktningar och utmaningar inom arbetsmarknad ur ett jämställdhetsperspektiv.

Utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden

Som en del i fokusområdet en jämställd och jämlik arbetsmarknad är synliggörandet av grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden av stor betydelse. Faktorer som påverkar möjligheten till arbete, och därmed möjligheten till ekonomisk självständighet, är exempelvis ålder, utbildning, födelseland eller funktionsförmåga.

Arbetsförmedlingen har identifierat fyra grupper inskrivna arbetssökande som generellt har svagare konkurrenskraft på arbetsmarknaden; personer som saknar gymnasial utbildning, är födda utanför Europa, är äldre än 55 år, eller har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.⁴⁷ Dessa grupper har generellt en längre tid i arbetslöshet och en förhöjd risk att hamna i långtidsarbetslöshet. Det betyder dock inte att alla som tillhör en eller flera av grupperna har en svag konkurrenskraft. Särskilt fokus riktas mot kvinnor som är anhöriginvandrare, alltså utrikes födda kvinnor som kommer till Sverige som anhöriga, på exempelvis familjeanknytning till någon som är bosatt i Sverige eller som medföljande till arbetstagare. Anledningen är att denna grupp i mindre utsträckning nås av insatser som främjar inträde på arbetsmarknaden.

Att fler utrikes födda kvinnor blir etablerade på arbetsmarknaden och kommer i sysselsättning är viktigt av flera anledningar. För den enskilda kvinnan handlar det om rätten till lika tillgång på insatser, att delta i samhället på lika villkor, tryggad försörjning och ekonomisk självständighet. Ur ett arbetsmarknadsperspektiv bidrar en ökad andel utrikes födda kvinnor på arbetsmarknaden till högre kompetensförsörjning och därmed ett bredare rekryteringsutbud för arbetsgivare, vilket i sin tur bidrar till en stark välfärd med högre sysselsättningsgrad bland befolkningen och därmed en bättre folkhälsa.

Så ökar vi utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden

Myndighetsgemensam plan för att öka utrikes föddas kvinnors inträde på arbetsmarknaden har identifierat behov för att stärka förutsättningarna målgruppens inträde på arbetsmarknaden: Likvärdigt bemötande, likvärdig tillgång till insatser och information samt kommunikation om rättigheter såväl som skyldigheter. Behoven ringar också in behov hos andra verksamheter på regional och lokal nivå som möter målgruppen, till exempel arbetsgivare, hälso- och sjukvård och barnomsorg.⁴⁸

---

⁴⁶ Region Blekinge, Växtplats Blekinge – Regional utvecklingsstrategi, *Region Blekinge*, 2023. [Växtplats Blekinge - Blekinges regionala utvecklingsstrategi - Region Blekinge](#)

⁴⁷ Arbetsförmedlingen m fl, *Myndighetsgemensamplan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden*, 2023. [Myndighetsgemensam plan för utrikesfödda kvinnors inträde på arbetsmarknaden \(arbetsformedlingen.se\)](#)

⁴⁸ Arbetsförmedlingen, 2023.

I Blekinge har samverkan kring integration mellan offentliga aktörer pågått under lång tid och flera regionala överenskommelser har antagits sedan 2013. Integrationsstrategin Blekinge 2023–2026 syftar till att förbättra förutsättningar för hälsa, språk och utbildning samt arbete.⁴⁹ Strategin lyfter behovet av snabb tillgång till utbildning och språkinläring, att få kunskaper om arbetsmarknaden samt bekräfta och synliggöra kompetens för att stärka matchningen. Vidare krävs det särskild uppmärksamhet mot de som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden, där utrikes födda kvinnor med låg utbildningsnivå är en av dessa grupper. För att främja en inkluderande arbetsmarknaden krävs ett aktivt arbete för att matcha efterfrågan på kompetens och de rekryteringsbehov som finns inom länet.

Jämställdhet och jämlikhet inom civil beredskap

Krig och långvariga kriser har omfattande påverkan på samhället. Under senaste åren har återuppbyggnaden av Sveriges totalförsvar påbörjats, vilket inbegriper en återuppbyggnad av den civila beredskapen⁵⁰. Civil beredskap handlar det om att värna samhällets grundläggande skyddsvärden:

- Människors liv och hälsa,
- Samhällets funktionalitet,
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter,
- Miljö och ekonomiska värden,
- Nationell suveränitet.

Hanteringen av händelser som exempelvis skogsbränder, översvämningar eller krigshandlingar innebär att snabba beslut behöver fattas och att skyndsamma åtgärder behöver genomföras. Det finns då en risk att perspektiv som rör jämställdhet och mänskliga rättigheter tappas bort. Kris och krig har påverkan på människors möjlighet att få sina rättigheter tillgodosedda. Samtidigt påverkas kvinnor och män, flickor och pojkar olika beroende på vilka de är och vilka livsvillkor de lever under.

I arbetet med civil beredskap är det viktigt att ha förmågan att identifiera hur en händelse påverkar olika grupper, så att bättre åtgärder kan genomföras. Exempelvis kan det handla om att se vad ett avbrott i mat- eller vattenförsörjning får för konsekvenser för olika grupper av människor, eller hur en evakuering påverkar kvinnor och män, flickor och pojkar olika. Om inte aspekter om hur flickor och pojkar, kvinnor och män, med olika bakgrund eller med olika förmågor påverkas olika av en händelse inkluderas i planeringsstadiet för kris och krig, är det svårt att aktualisera frågan i skarpt läge.

I och med återuppbyggnaden av Sveriges totalförsvar förstärker många aktörer sin beredskapsorganisation. Det öppnar upp för att aktivt arbeta in arbetssätt och rutiner som fokuserar på att skapa en bättre förmåga att identifiera och analysera hur händelser påverkar olika grupper olika, utifrån jämställdhet och mänskliga rättigheter.

---

⁴⁹ Länsstyrelsen Blekinge, *Integrationsstrategi Blekinge 2023-2026*, 2023. [Integrationsstrategi Blekinge 2023-2026 \(lansstyrelsen.se\)](#)

⁵⁰ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, *Det svenska civila beredskapssystemet*, 2023. [Det svenska civila beredskapssystemet \(msb.se\)](#)

Så bidrar vi till ökad jämställdhet och jämlikhet inom civil beredskap

Att arbeta med och belysa frågor om jämställdhet och mänskliga rättigheter inom civil beredskap är ett sätt att motverka diskriminering och värna civilbefolkningen under kris eller krig. Detta regleras bland annat i regeringsformen och målet för det civila försvaret.⁵¹ Arbetet bidrar till att uppnå samtliga av de nationella jämställdhetspolitiska målen.

För att klara de belastningar som samhället ställs inför under kris eller krig behöver aspekter som rör olika grupper av människor finnas på plats. Ett aktivt arbete med jämställdhet och mänskliga rättigheter i planeringen av den civila beredskapen påverkar såväl vuxnas som barns generella hälsa och välbefinnande, före, under och efter kris eller krig. En del i arbetet sker i Blekinge län genom länsstyrelsens roll som högsta civila totalförsvarsmyndighet. Under kommande strategiperiod kommer exempelvis perspektiven lyftas i de regionala planeringsförutsättningarna samt i arbetet med att införliva jämställdhet och mänskliga rättigheter i länsstyrelsens operativa krisledningsarbete.

Stärkt förmåga att identifiera hur flickor och pojkar, kvinnor och män påverkas olika av kris eller krig

Genom att bredda representationen och inkludera kompetens kring jämställdhet och mänskliga rättigheter kan planering, lägesanalyser och beslutsfattande förbättras. Människor som lever i utsatthet i vardagen kommer med stor sannolikhet att drabbas hårdare vid kris eller krig. Vilka personer eller grupper som kommer påverkas beror på händelsens art och omständigheter. Därför är det viktigt att ha kunskap om olika gruppers livsvillkor samt att kunna identifiera hur grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar påverkas olika.

Kunskap om länets och den egna kommunens demografi, samt människors olika förutsättningar möjliggör bättre konsekvensanalyser och medvetna val där hänsyn tas till olika människors behov.⁵² Följdefekten blir en ökad sannolikhet att kompensatoriska åtgärder sätts in i tid. Samhällsaktörer med sakkunskap utanför den egna organisationen, exempelvis från civilsamhället, näringslivet eller andra myndigheter kan bidra med sådan kunskap och målgrupper ges inflytande genom representation.

Förebygga och bekämpa våld i nära relationer

Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt och utbrett samhällsproblem i Sverige som berövar människors rätt till liv och trygghet, kroppslig integritet och självbestämmande. Att ha kunskaper om våldet är viktigt för att kunna ge våldsutsatta såväl som våldsutövare ett bra bemötande och för att arbeta förebyggande med förändring av attityder i samhället. Dödligt våld generellt begås oftast av män mot andra män, men när det riktas mot kvinnor begås nästan två tredjedelar av det dödliga våldet av en dåvarande eller tidigare partner till kvinnan.⁵³ Som strategin tidigare belyst anmäls dock aldrig majoriteten av brott som sker i nära relationer till

---

⁵¹ Regeringen, Mål för civilt försvar, 2023. [Mål för civilt försvar - Regeringen.se](#)

⁵² Nordisk information för kunskap om kön, *Genusperspektiv på regionala utmaningar, regionalpolitik, och demografisk utveckling i en nordisk kontext - kunskapsöversikt*, 2020. [Genusperspektiv på regionala utmaningar \(nikk.no\)](#)

⁵³ Rostami, A. & Sarnecki, J. (red.) *Det svenska tillståndet: en antologi om brottsutvecklingen i Sverige*, 2022.

polisen, vilket gör att arbetet måste utgå ifrån andra annan kunskap än statistik på polisanmälda brott.

Våld i nära relationer kännetecknas av att den som utsätts har en nära relation, och ofta starka känslomässiga band, till förövaren och som i vardagligt tal ofta syftar på våld i parrelationer. Det förekommer i alla typer av relationer mellan närstående oavsett sexuell läggning och könsidentitet. Kvinnor och flickor, pojkar och män samt icke-binära kan utsättas för våld. De kan även vara förövare. Forskning visar att kvinnor i jämförelse med män oftare utsätts för grovt, upprepat och kontrollerande våld från en partner.⁵⁴

Enligt en kunskapssammanställning från Brottsförebyggande rådet (2021) finns det stora likheter i det våld som förekommer i ungas parrelationer som vuxnas parrelationer. Även om flickor och pojkar rapporterar likartade nivåer av våldsutövning i en rad studier, visar forskningen att det finns skillnader mellan flickor och pojkar när det gäller våldets karaktär, frekvens och konsekvenser. Flickors våld är ofta lindrigare än pojkars, och innehåller ett större inslag av verbalt våld, medan pojkar utövar mer sexuellt våld och mer allvarligt fysiskt våld. Konsekvenserna av partnervåldet är också större för flickor än för pojkar. Jämfört med pojkar får flickor bland annat oftare fysiska skador av våldet, behöver oftare vård, rapporterar mer negativa känslomässiga konsekvenser, mer rädsla för sin partner som en konsekvens av våldet, och mer rädsla att bli allvarligt skadad eller att dödas.⁵⁵

Så arbetar vi för att förebygga och bekämpa våld i nära relationer

Genom ett större fokus på våldets orsaker snarare än dess konsekvenser kan vi arbeta för att förebygga och långsiktigt bekämpa våld i nära relationer, utan att minska ambitionerna med stöd och skydd för utsatta. Med en hög kunskapsnivå på lokal nivå kan arbetet bidra till förändring av en destruktiv maskulinitetsnorm. Utgångspunkten kunskap om våldets orsaker bidrar också till att motverka andra våldstyper som hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Begreppet hedersrelaterat våld och förtryck avser i första hand våld och förtryck som är ämnat att kontrollera flickors och kvinnors sexualitet. Även unga män, pojkar och transpersoner drabbas dock i och med att föreställningen om heder bygger både på starkt patriarkala och på heteronormativa ideal.⁵⁶

WHO (världshälsoorganisationen) visar på att ett våldsförebyggande arbete med en kritisk ingång till hur normer kring kön skapas är mer effektivt än insatser utan genusperspektiv.⁵⁷ Genom att förändra och vidga normer kopplade till kön och sexualitet kan skadliga samt

---

⁵⁴ Nationellt centrum för kvinnofrid, Ämnesguider om våld – våld i nära relationer, 2023. [Ämnesguider våld i nära relationer - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](#)

⁵⁵ Brottsförebyggande rådet, *Våld i ungas parrelationer*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet: 2021. [Våld i ungas parrelationer \(bra.se\)](#)

⁵⁶ Berg Lena & Loftsson Magnus för organisationen MÄN på uppdrag av MUCF, *Handbok – Inget att vänta på*, 2019. [Handbok Inget Att Vanta Pa \(1\).pdf](#)

⁵⁷ World health organization, *Violence prevention: The evidence*, 2010. [9789241500845_eng.pdf \(who.int\)](#)

begränsande normer kopplade till maskulinitet och femininitet utmanas.⁵⁸ Ett normkritiskt och integrerat genusperspektiv i arbete med barn och unga är verkningsfullt i det förebyggande jämställdhetsarbetet samt påverkar ofta barns och ungas syn på andra människor och människors lika värde idag och senare i livet.

I Blekinge finns en etablerad samverkan för våldsförebyggande arbete. Den länsövergripande samverkan omfattas av representanter från socialtjänst, hälso- och sjukvård, statliga myndigheter som Polis och Försäkringskassan samt föreningsliv genom Rädda barnen, NSPH Blekinge samt kvinnojourer och brottsofferjour. Genom att kontinuerligt arbeta för en hög kunskapsnivå och med ett kritiskt förhållningssätt till de metoder som används kan vi långsiktigt verka för våldets upphörande. Ett länsgemensamt arbete är av stor betydelse för att komplettera kunskap om våldspreventivt arbete med de regionala förutsättningar som finns.

Med bakgrund i att våldsutsatthet finns bland alla samhällsgrupper bör det våldsförebyggande arbetet också inkludera mindre traditionella verksamheter, som till exempel arbetsgivare. Att inkludera våld i det systematiska arbetsmiljöarbetet genom stöd till anställda kan leda till en mer välmående personalstyrka som i sin tur genererar ökad produktivitet och minskade kostnader för arbetsgivare när sjukfrånvaro sjunker.

Uppföljning

Ett Jämställt Blekinge sträcker sig över perioden 2024–2027. Under strategiperioden kommer Länsstyrelsen Blekinge att följa upp arbetet med jämställdhet i länet inom ramen för delårs- och årsredovisningar och möjligheten finns att revidera strategin utefter behov. Länsstyrelsen följer upp jämställdhetsarbetet med utgångspunkt i strategins fokusområden och inte jämställdhetspolitiken i sin helhet inom länet. Länets aktörer har ett eget ansvar att, utifrån sina respektive ansvarsområden följa upp arbetet med jämställdhet utifrån strategins fokusområden och inriktningar. Uppföljning utifrån ett jämställdhetsperspektiv bör utgå från:

1. Könsuppdelad statistik
2. Lokala och regionala nyckeltal i relation till jämställdhet
3. Analys av effekter för insatser inom de regionala fokusområdena

Länsstyrelsen kan vid behov genomföra länsövergripande analyser och kartläggningar för att ge en samlad bild av jämställdhetsarbetets utveckling i länet. Länsstyrelsen redovisar årligen interna och externa insatser för att integrera jämställdhet genom regionala och nationella årsredovisningar.

Kopplingen till andra styrdokument

Framgång inom jämställdhetspolitiken som en del av arbetet med mänskliga rättigheter på regional nivå innebär också genomförande av andra överenskommelser som Sverige förbundit sig till, globalt och lokalt:

---

⁵⁸ Jämställdhetsmyndigheten, Jämställdhet i Sverige, Mäns våld mot kvinnor, Våldsförebyggande arbete, 2023. [Delmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra | Jämställdhetsmyndigheten \(jamstalldhetsmyndigheten.se\)](https://jamstalldhetsmyndigheten.se)

- **Agenda 2030 och globala målen för hållbar utveckling**

Agenda 2030, med de 17 globala målen, antogs av världens länder 2015 för att uppnå en fredlig och hållbar utveckling till 2030. De globala målen i agendan syftar till att, genom ett globalt samarbete, utjämna världens ojämlikheter, förverkliga de mänskliga rättigheterna och utrota extrem fattigdom samt att lösa klimatkrisen. Målen i Agenda 2030 omfattar tre dimensioner av hållbarhet: ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet. Målen är odelbara och gäller alla människor i alla länder, utifrån sina olika förutsättningar. Strategin *Jämställt Blekinge 2024–2027* har huvudsakligen bäring på mål 5 (jämställdhet), mål 10 (minskad ojämlikhet) och mål 16 (fredliga och inkluderande samhällen):

Figur 1: Bild på tre av de globala målen som har bäring på strategin

Att arbeta med Agenda 2030 innebär ett åtagande om att tillgodose mänskliga rättigheter, då agendan tar sin utgångspunkt i FN:s juridiska rättssystem. Därigenom ska även jämställdhet integreras och genomsyras i agendans genomförande för att uppnå de globala målen⁵⁹.

- **Mänskliga rättigheter på nationell och internationell nivå**

Europakonventionen och barnkonventionen - Genom att Sverige bland annat antagit Agenda 2030 har vi förbundit oss att följa FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Sverige har även integrerat den Europeiska konventionen för de mänskliga rättigheterna, som stadgar grundläggande fri- och rättigheter, i svensk grundlag.⁶⁰ År 2020 blev också FN:s barnkonvention svensk lag.

CEDAW – FN:s kvinnokonvention, The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW), är en av nio FN-konventioner för mänskliga rättigheter. Målet med kvinnokonventionen är att eliminera alla former av diskriminering av kvinnor och flickor. Enligt konventionen ska stater som antagit konventionen garantera att kvinnor och

⁵⁹ Regeringen, Agenda 2030 för hållbar utveckling, 2023. [Agenda 2030 för hållbar utveckling - Regeringen.se](#).

⁶⁰ SFS 1974:152, Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform. [Kungörelse \(1974:152\) om beslutad ny regeringsform | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

män, flickor och pojkar har samma rättigheter och möjligheter⁶¹. Sverige undertecknade och ratificerade konventionen 1980.

Istanbulkonventionen

Istanbulkonventionen är det första juridiskt bindande regionala instrumentet om våld mot kvinnor och flickor i Europa och stadgar att avskaffandet av våld mot kvinnor och flickor är nödvändigt för att kunna uppnå jämställdhet. Konventionens syfte är att skydda kvinnor och flickor mot alla former av våld och att förebygga, lagföra och avskaffa våld mot kvinnor och flickor och våld i hemmet, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Den syftar också till att motverka alla former av våld i nära relationer mot barn, mot HBTQI-personer samt mot nationella minoriteter. Sverige undertecknade och ratificerade konventionen 2014.

- **Mänskliga rättigheter på regional och lokal nivå**

CEMR-deklarationen är den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar på regional och lokal nivå⁶². Deklarationen är ett verktyg för att arbeta med jämställdhetsintegrering och omfattar alla aspekter av verksamheter, politiskt arbete, arbetsgivarfrågor och invånarservice. Kommuner och regioner har möjlighet att anta deklARATIONEN. I Blekinge län har kommunerna Olofström, Sölvesborg och Karlskrona samt Region Blekinge undertecknat deklARATIONEN.⁶³

- **Diskrimineringslagen**

Den svenska diskrimineringslagen⁶⁴ antogs 2009 och består av två delar: förbud mot att diskriminera och krav på att arbetsgivare och utbildningssamordnare förebygger diskriminering genom aktiva åtgärder. De två delarna syftar till att avskräcka från diskriminerande agerande samt att kompensera och ge upprättelse till personer som utsatts för diskriminering eller repressalier.

I grund och botten handlar diskriminering om att en enskild individ behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna: kön, könsidentitet eller könsuttryck, sexuell läggning, ålder, etnicitet, funktionsförmåga samt religion eller annan trosuppfattning.

---

⁶¹ UN Women Sverige, Kvinnokonventionen - The Convention of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW), 2023. [Kvinnokonventionen - UN Women Sverige](#)

⁶² Sveriges kommuner och regioner, CEMR-deklARATIONEN, Council of European Municipalities and Regions, 2023. [CEMR-deklARATIONEN | SKR](#)

⁶³ European charter for equality, Presentation, 2023. [Observatory of the European Charter \(charter-equality.eu\)](#)

⁶⁴ SFS 2008:567. [Diskrimineringslag \(2008:567\) Svensk författningssamling 2008:2008:567 t.o.m. SFS 2022:848 - Riksdagen.](#)

Länsstyrelsen Blekinge

SE- 371 86 Karlskrona
Telefon: 010-224 00 00
E-post: blekinge@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/blekinge

Rapporter Länsstyrelsen Blekinge län ISSN 1651-8527